

Majandusaasta aruanne

Asutuse nimetus:	Laheda Vallavalitsus
Asutuse registrikood:	75009467
Aadress:	63012 Tilsi Laheda vald Põlvamaa
Telefon:	79 99 343
Faks:	79 99 350
E- mail:	malle@laheda.ee
Interneti kodulehekülje aadress:	www.laheda.ee
Majandusaasta algus:	01.jaanuar 2015.a.
Majandusaasta lõpp:	31.detsember 2015.a.
Vallavanem:	Sirje Tobreluts
Audiitorbüroo:	Audiitorbüroo Fides OÜ

Sisukord

1. Tegevusaruanne	3
2. Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne	
Konsolideeritud bilanss	13
Konsolideeritud tulemiaruanne	14
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	15
Konsolideeritud netovara muutuste aruanne	16
Eelarve täitmise aruanne	17
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	
Lisa 1 Aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted	20
Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid	22
Lisa 3 Maksud, lõivud, trahvid	23
Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed	23
Lisa 5 Osalused sihtasutustes	23
Lisa 6 Materiaalne põhivara	24
Lisa 7 Võlakohustused	24
Lisa 8 Laenukohustused	25
Lisa 9 Tulud kaupade ja teenuste müügist	26
Lisa 10 Saadud toetused	26
Lisa 11 Muud tegevustulud	27
Lisa 12 Antud toetused	28
Lisa 13 Tööjõukulud	28
Lisa 14 Muud tegevuskulud	29
Lisa 15 Seotud osapooled	29
Lisa 16 Konsolideerimata finantsaruanded	30
Lisa 17 Selgitused eelarve täitmise aruande juurde	33
Reservfondi kasutamise aruanne	33
3. Allkiri majandusaasta aruandele	34
Lisatud dokumendid:	
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	
Laheda Vallavalitsuse protokolliline otsus	

TEGEVUSARUANNE 01.01.2015 – 31.12.2015**KONSOLIDEERIMISGRUPI KOOSSEIS**

Konsolideerimisgruppi kuuluvad Laheda Vallavalitsus, tehingupartneri kood 353101 ja Tilsa Staadion SA, tehingupartneri kood 353301, mille asutajaks on Laheda vald.

1. Konsolideeriv üksus Laheda Vallavalitsus

Allüksuse nimetus	Töötajate keskmine arv (taandatud täistööajale)	Töötasude kogusumma (eurodes)
Tilsa põhikool	24,30	238 131
Vallavalitsus	8,00	100 398
Tilsa lasteaed	8,80	66 093
Sotsiaalkeskus	18,50	136 627
Rahvamaja	2,30	18 698
Raamatukogud (2)	2,00	12 815
Vallavolikogu	0,00	7 600
Elamumajandus	1,30	6 590
Laste huvialamajad ja keskused	0,00	1 404
Noorsootöö ja noortekeskused	0,04	347

2. Konsolideeritud üksus

Allüksuse nimetus	Laheda valla osaluse määr 100%	Töötajate keskmine arv (taandatud täistööajale)	Töötasude kogusumma (eurodes)
Tilsa Staadion SA	100	2,00	13 771

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud rida-realt konsolideerituna koos valitseva mõju all oleva üksusega.

KONSOLIDEERIMISGRUPI PEAMISED FINANTSNAITAJAD

Laheda Vallavalitsuse konsolideeritud bilansi järgi on varasid 2 018 693 euro väärtuses, millest käibevara 115 971 eurot ja põhivara 1 902 722 eurot.

Kohustused ja netovara moodustavad kokku 2 018 693 eurot, millest lühiajalised kohustused on 292 873 eurot ja pikaajalised kohustused 562 068 eurot, netovara on 1 163 752 eurot.

2015. aastal ei ole konsolideerimisgrupis olulisi muudatusi ette näha.

	2015	2014	2013	2012	2011
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	2018693	2169905	2136023	2125773	2148836
Kohustused aasta lõpus	854941	958989	796057	695463	675596
Netovara aasta lõpus	1163752	1210916	1339966	1430310	1473240
Tulemiaruaude näitajad					
Tegevustulud	1552274	1353772	1295772	1214386	1123925
Tegevuskulud	-1591135	-1470465	-1374057	-1242166	-1131258
Tulem	-47164	-129159	-90345	-45980	-29734
Muud näitajad					
Põhivara investeringute maht	28294	202533	196128	88828	9940
Likviidsus*	0,24	0,21	0,24	0,22	0,26
Lühiajaline maksevõime**	0,40	0,39	0,41	0,41	0,52
Kohustuste osakaal varadest	0,42	0,44	0,37	0,33	0,31
Laenukohustuste osakaal varadest	0,34	0,37	0,31	0,25	0,26
Piirmäärade täitmine konsolideeritud näitajate alusel					
Põhitegevuse tulem***	134048	62428	92675	67939	97378
Netovõlakoorumus****	42,19%	57,59%	50,55%	43,49%	48,26%
Piirmäärade täitmine konsolideerimata näitajate alusel					
Põhitegevuse tulem***	124138	50536	84645	65190	90526
Netovõlakoorumus****	41,21%	55,70%	48,48%	39,91%	48,82%

*likviidsus – likviidsed varad/lühiajalised kohustused

**lühiajaline maksevõime – käibevara/lühiajalised kohustused

***põhitegevuse tulem – põhitegevuse tulude ja kulude vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministeeriumi määrusega; piirmäär on vastavalt KOFS §33 null (st ei tohi olla negatiivne).

****netovõlakoorumus – KOFS § 34 alusel arvestatud kohustuste ning KOFS § 36 alusel arvestatud likviidsete varade vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär 2015. aastal on 60% põhitegevuse tuludest.

ÜLEVAADE MAJANDUSKESKKONNAST

Sisemajanduse koguprodukti põhjal on erinevused maakondade majandusstruktuuris kasvanud, kuid ka eelmisel aastal loodi enamik lisandväärtusest Harjumaal, teatab Statistikaamet.

Eesti 2015. aasta sisemajanduse koguproduktist (SKP) väikseima osatähtsusega olid Hiiu ja Põlva maakond, mis moodustasid kumbki vähem kui protsendi Eesti SKP-st.

Statistikaameti andmetel möödunud aasta kokkuvõttes langesid hinnad 0,5 protsenti. Euroalas püsis aastane hinnatõus esialgsel andmetel detsembris 0,2 protsendil.

Tarbijahindu on viimased poolteist aastat hoidnud languses välismaailma mõjutused. Pärast sügise alguses toimunud stabiliseerumist hakkas nafta novembris taas kiirelt odavnema ning selle aasta alguses on nafta hind kukkunud juba rohkem kui kümne aasta madalaimale tasemele. Odavneva nafta mõjud kandusid detsembri tarbijahindadesse. Lisaks soodustas hindade langust soojast detsembrist tingitud elektri börsihinna langus novembriga võrreldes ligi viiendiku võrra. Kokkuvõttes oli kütust, soojust, elektrit ja gaasi hõlmav tarbijahindade energia komponent kümnendiku võrra odavam kui aasta tagasi.

Teenuste hinnatõus pidurdus detsembris. Põhjustena võib välja tuua lennukipiletite hindade kõikumise, lisaks sideteenuste odavnemise ning ka üürihindade stabiliseerumise suurenenud pakkumise mõjul. Euro odavnemine on pehmenanud nafta ja teiste toorainete odavnemise mõju siinsetele hindadele, kuna nendega kaubeldakse USA dollarites ning lisaks toetab nõrgem euro pikema viitaja vältel erinevate tööstuskaupade hindade tõusu. Riiete ja jalatsite hinnad olid sel põhjusel detsembris 3,5 protsenti kallimad kui aasta tagasi.

2015. aasta kokkuvõttes oli tarbijahindade langus mõnevõrra (0,5 protsenti vs 0,3 protsenti) suurem kui rahandusministeeriumi suvises majandusprognosis, kuna toorained on odavnenud oodatust rohkem. Võttes arvesse väga madalaid naftahindade ootusi lähitulevikus, mida kajastavad naftafutuurid, ning Hiina kui maailma suurima toorainete importija kasvuraskusi, siis väliskeskkonnast tulenevad hinnasurved jäävad sel aastal tagasihoidlikuks. Kuigi veebruarist lisandusid mitmed aktsiisitõusud ning võrdlusbaas on madal, ei pruugi hinnad lähiajal tõusule pöörduda.

Eesti ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides oli 2015. aasta III kvartalis ligi 8900 vaba ametikohta, teatab Statistikaamet. Vabade ametikohtade arv kasvas eelmise kvartaliga võrreldes 4,8% ja 2014. aasta III kvartaliga võrreldes 3,3%. Vabadest ja hõivatud ametikohtadest asusid 57% Harju maakonnas (sh Tallinn), 11% Tartu maakonnas ja 8% Ida-Viru maakonnas. Vabade ametikohtade määr oli kõrgeim Harju maakonnas (sh Tallinn) (2,0%) ning madalaim Põlva maakonnas (0,7%).

Laheda valla suurim tööandja AS SUWEM lõpetas tootmise ja seeläbi suurenes ka töötute arv.

ÜLEVAADE KONSOLIDEERIMISGRUPI PEAMISTEST ARENGUSUUNDADEST JA ARENGUKAVA TÄITMISEST

Ajalooliselt oli enne 1936 aastat valla nimeks Aleksandri vald ning oma suuruselt oli see poole võrra suurem, ülejäänud endisaja vallast paikneb praeguse Võru maakonna Võru ja Sõmerpalu valla koosseisus.

Laheda vald asub Põlva maakonna lõunaosas ning piirneb Võru maakonnaga. Põhjust piirneb Põlva, lõunast Lasva, Võru ja väikeses ulatuses Sõmerpalu vallaga, idast Veriora ja läänest Kanepi vallaga.

Valla pindala on 91,5 ruutkilomeetrit, mis moodustab 4,2% Põlvamaa pindalast. Laheda valla paiknemine on strateegiliselt hea, sest linnad asuvad vallale lähedal. Vallakeskusest Tilsist on Põlvasse ja Võrru ligikaudu 15 km, ülikoolilinna Tartu 60 km.

Vallas on 11 küla, neis kokku 1203 inimest (seisuga 31.12.2015.a.)

Külad on: Himma, Joosu, Lahe, Mustajõe, Naruski, Pragi, Roosi, Suurküla, Tilsu, Vana-Koiola ja Vardja küla. Suurim on Tilsu küla 350 elanikuga, kus asub kauplus, lastekodu,

lasteaed, põhikool, vallavalitsus, sotsiaalkeskus, raamatukogu, perearstikeskus ning mitmed ettevõtted.

Looduslikult on valla kaunimaks väärtuseks 5 järve. Tilsi pikkjärv, Kõrbjärv, Vana-Koiola järv, Vardja järv ning Marimäe tehisjärv. Lahe mõisapark ja Tilsi mõisapark koos Tilsi Pikkjärvega on looduskaitseobjektid. Tilsi mõisapargis kasvab haruldane Amuuri korgipuu.

Ülevaade konsolideerimisgrupi arengukava täitmisest:

- Jätkati Tilsi mõisa peahoone katusekatte vahetamise projekti 3. etapi töödega.
- Lõpetati Vana-Koiola personali- ja sööklahoone renoveerimine.
- Tervisearenduse raames toimusid arengukava järgsed tegevused.
- Lõppes Tilsi Asenduskodu uute peremajade ehitus.
- Parendati elektri-, telefoni- ja interneti ühendusi.

2015. aasta oli seoses rahastamisperiodide vahelise aastaga arengu kohapealt sündmuste vaesem. Põhiliselt tegeleti projektide ettevalmistusega alanud uueks rahastus perioodiks.

VALLAVOLIKOGU TEGEVUS

Valla juhtorganiks on volikogu. Volikogu valitakse kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse alusel üldistel, ühetaolistel ja otsestel valimistel neljaks aastaks valla hääleõiguslike elanike poolt. Laheda Vallavolikogu on 11-liikmeline. Volikogu töö korraldamiseks on moodustatud neli alalist komisjoni: arendus-, eelarve- ja majanduskomisjon; haridus-, kultuuri- ja spordikomisjon; sotsiaal- ja tervishoiukomisjon ning revisjonikomisjon.

2015. a pidas volikogu 9 istungit. Vastu võeti 19 otsust ja 13 määrust. Suurimatest dokumentidest valmisid: Kanepi, Kõlleste, Laheda, Valgjärve ja Vastse-Kuuste valla ühine jäätmekava 2016-2020, Laheda valla eelarvestrateegia 2016-2019. 2015. aasta jooksul võeti vastu III lisaelarvet. Otsustati SA (Sihtasutus) Tilsi Perekodu asutamine.

VALLAVALITSUSE TEGEVUS

Vallavalitsus on volikogu poolt moodustatav täitevorgan. Vallavalitsus täidab seaduste ja volikogu poolt kehtestatud õigusaktidega ettenähtud ülesandeid. Vallavalitsuse kui täitevvõimu ülesandeks on valida vahendid volikogu poolt püstitatud eesmärkide saavutamiseks. Vallavalitsus on 5-liikmeline.

2015. aastal pidas Vallavalitsus 22 istungit, võttis vastu ühe määruse ja 145 korraldust. Suurimateks tegevusteks oli Tilsi veemajandusprojekti käivitamine - koostööleppe sõlmimine aktsiaseltsiga Põlva Vesi, tegevuskava etappide paika panemine ning SA Tilsi Perekodu tegevuse käivitamine ning vajaliku dokumentatsiooni koostamises osalemine.

MAJANDUS

Teed

Laheda valla kohalike teede kogupikkus on 77 km, millest asfaltbetoon ja mustkatttega on 2 km, kruusateed 71 km ning pinnasteed 4 km.

Laheda valla kohalike teedel on teede remont ja hooldus toimunud Laheda Vallavalitsuse poolt koostatud tööde kirjelduse kohaselt. 2015. aastal teostati Laheda valla teel 3850031 Ivani - Partsi teekatte uuendamist ja teekraavide korrastamist kokku 1,11 km ulatuses ning teedel 3850039 Saava-Soonidu ja 3850046 Hoole-Kõrbjärve kõvakatttega teeosa pindamist graniitkillustikuga 3629 m² ulatuses. Suveperioodil teostati ka teede jooksvat hooldust, mille käigus toimus teede hõõveldamine (2 korda).

Ehitusregister

2015. aastal on Laheda vallas esitatud ehitisregistrisse 280 dokumenti, millest ehitisregistri korrastamise ja andmete esitamise teatisi on 236, ehituslubade ja kasutuslubade väljastamisega seotud dokumente on 44. On menetletud ja väljastatud 1 kirjalik nõusolek, 17 ehitusluba ja 4 kasutusluba.

Projekteerimistingimused on väljastatud nelja (4) ehitise projekteerimiseks.

Maakorraldus

2015. aastal on Laheda vallas vastu võetud 17 maakorraldusega seotud vallavalitsuse korraldust. On menetletud 2 katastriüksuse nimede korrastamist ja määramist, 2 hoonestusõiguse seadmist, 2 maade riigi omandisse jätmist ning 11 katastriüksuse jagamist. Katastriüksuste jagamise tulemusel on moodustatud 27 uut katastriüksust.

2015. aastal on algatatud, menetletud ja kehtestatud 1 detailplaneering – „Laheda vallas Vardja külas asuva Hoidla ja Lembitupõllu kinnistute osaline detailplaneering“.

KULTUUR JA SPORT

Kultuuriasutustest töötab Tilsis raamatukogu, Lahe raamatukogu ja Vana – Koiola rahvamaja. Raamatukogudes ja rahvamajas on avalik internetipunkt.

Tilsis raamatukogu sai 224 uut raamatut, neist 20 olid annetused. Osteti 22 nimetust ajakirju ja annetati 7. Kustutati 38 sisult aegunud ja katkist raamatut ning 144 aastakäiku ajakirju.

Registreeriti 154 raamatukogu kasutajat, neist 54 olid lapsed. Külastusi oli 1798, neist 489 olid laste külastused. Kojulaenutusi oli 4768, neist 546 lastele. Kohallaenutuste arv oli 177. Infopäringuid oli 444. Korraldati 7 väljapanekut, 1 näitus, 4 individuaalkoolitust ja 2 rühmakoolitust. Toimus raamatukogu kolimine suurematesse ruumidesse.

Lahe raamatukogu sai 203 raamatut, neist osteti 165 eksemplari. Ajakirju osteti 9 nimetust. Ajalehti saadi 7 nimetust, neist osteti 3. Raamatukogu kasutas 160 inimest, neist 75 olid lapsed. Raamatukogu külastusi oli 2926, neist 568 olid laste külastused. Laenutati 9175, neist 485 laenutasid lapsed. Perioodikat laenutati 815 eksemplari. Infopäringuid oli 7. RVL teel telliti 621 ja teistele saadeti 41 raamatut. Näitusi ja väljapanekuid oli 5. Üritusi toimus 22, neist võttis osa kokku 433 inimest.

Vana – Koiola rahvamajas tegutsesid 2015. aastal alljärgnevad taidlusringid: Laheda Segakoor (20 lauljat) ja näitering (8 näitlejat). Segakoor osales valla ja maakondlikel üritustel: Uma Pido laule tutvustaval kontserdil Moostes, kevadkontserdil Vastse-Kuustes, laulu- ja tantsupäeval Tilsis ja laulupeol Põlvas. Näitering astus üles mitmetel valla üritustel ning Lõuna-Eesti Maateatrite päeval. Näiteringil välja uus etendus „Farmis ainult tüdrukud“, millega esineti ka Misso rahvamajas. Maateatrite päeval sai näitering etenduse eest „Titaanide heitlus“ mitu preemiat: parim lavakujundus, parim muusikaline kujundus ja parim lavastuslik idee. Hulgaliselt ülesastumisi oli ka rahvamaja huumoritrupil „Laheda(d) Mutid“.

Aasta jooksul toimunud üritused (18): 6 tantsuõhtut, 3 eakate pidu, Rockiklubi õhtu, 2 teatrietendust, XI laulu- ja tantsupäev, laulupäeva simman, jaaniõhtu, Lõõtsasimman, mudilaste jõulupidu, aastalõpu pidu.

Oktoobrist maini toimus mälumäng – 7 võistkonda.

Suurim rahaline investering oli Vana-Koiola rahvamajale uute korstnapitside ehitamine.

HARIDUS

Tilsis lasteaed

Lasteaed on kaheühmaline, kus kokku käib 34 last, neist sõimerühmas 14 ja aiarühmas 20 last. Lasteaia järjekorras on 14 last. 2016.a. sügisel on kooliminejaid lapsi 5. Seega ei ole võimalik rahuldada kõikide lastevanemate soove, paigutada laps lastesõime. Vaja oleks avada uus rühm, et suudaks täita seadusega ettenähtud kohustusi.

Lastevanemate osalustasu kuus on 10 €, toiduraha päevas 1,35 €, millest lapsevanem maksab 1,20 €.

Lasteaiaruumid on heas korras. Lastele on loodud soodne ja arendav kasvukeskkond. Tagatud laste hea kooliks ettevalmistus. Õpetajad omavad vastavat kvalifikatsiooni. Toetatakse ja nõustatakse vanemaid laste arenguküsimustes, tehakse koostööd sidusgruppidega. Kasutatakse ökonoomselt materiaalseid ressursse. Aasta lõpul saime ka saali, kus üritusi pidada.

Lasteaed töötas aastaringiselt, kuid suvekuudel oli lapsi äärmiselt vähe (1-9 last päevas, kahe rühma peale).

Õppe- ja kasvatustöös pöörasime tähelepanu lõimitud tegevuste kaudu kujundada lastes väarikat käitumist. Püüdsime vanemaid kaasata lasteaiatöösse ja tegemistesse. Ühiste väljasõitudel tutvusime kodukoha looduse ja vaatamisväärsustega.

Meie laste, personali ja lastevanemate väärtused: sõbralikkus/sallivus, iseseisvus, koostööoskus, ausus, abivalmidus, kannatlikkus. Läbi kõikide tegevuste püüdsid õpetajad pöörata nendele väärtustele tähelepanu, oli see õppekäik, mäng, suhtlemine mängukaaslaste ja täiskasvanutega. Aususele, sõbralikkusele ja sallivusele tuleb pidevale tähelepanu pöörata. Väikese meeskonnana suudavad lapsed teha koostöö, kui rohkem, siis unustatakse kõik reeglid. Igaüks tahab olla liider. Lapsed väga püsimatud, ei märgata ka abivajajat. Oleme selles osas teinud tihedat koostööd peredega, et ka kodus omavahelises suhtlemises ollakse abivalmis, hoolivad ja sõbralikud.

Teadmiste ja oskuste omandamine läbi mängulise tegevuse, nii sirgub tubli ja iseseisev laps, kes väärtustab end ja ümbritsevat keskkonda. Loovmängude kaudu tutvusi lapsed erinevate elukutsetega, rõhutati kõikide elukutsete vajalikkust, et kõik tööd on tähtsad. Suurt tähelepanu pöörati kodukoha loodushoiule, käidi jäätmejaamas, meisterdati jäätmetest erinevaid asju. Ikka eesmärgiga hoida meid ümbritsev keskkond puhtana. Läbi praktilise tegevuse jääb lastele kõik hästi meelde.

Lastevanematega ühisürituste ja vestlusringid väärtuskasvatuse teemadel. Lapsevanemad on alati toetanud ja aktiivselt osalenud ühisüritustel. Tore oli isade ja poegade meisterdamisõhtu, valmisid autod, lennukid jne. osaleti ümarlauavestustes: kooliks ettevalmistus, tervisetemad. Räägiti väärtuskasvatusest.

Tilsi Põhikool

2015. aastal lõpetas kooli 7 õpilast. Aastavahetusel 2015/2016 oli koolis õpilasi 82, klassikomplekte 9, septembrist töötas hariduslike erivajadustega õpilaste rühm (17 eraldi õppetunniga) ning 3 õpilast õppis ühele õpilasele keskendunud õppel (41 eraldi tunniga). Pedagooge töötas 16 ja muu tehnilist personali 9 inimest. Koolis töötab pikapäevarühm. Huvitegevuseks on 14 ringitundi nädalas. Märkimisväärsed kordaminekud tegevusvaldkonniti:

1. Eestvedamine ja juhtimine

- 2015/16 õppeaasta algusest toimus juhtkonna vahetus
- Kooli arendustegevust juhib vabatahtlikest õpetajatest formeerunud arenduskogu
- Regulaarne infovahetus aitab tõsta teadlikkuse taset
- Keelekümblusvaldkonnaga tutvumine Tartu Annelinna Gümnaasiumis
- Õpirändeprojektiga liitumise arutelud
- Digitaristu kaasajastamiseks ettepanekute tegemine
- Õpikeskkonna kaasajastamine on toetatud Laheda Vallavalitsuse ja kooli poolt
- Õpetajatega toimusid koostöövestlused – räägiti väärtuspõhisest õppe-kasvatustööst ning vajadustest (kooli, õpilase ja õpetaja vajadustest) ja võimalustest

2. Personalijuhtimine

- Töötajatest hoolimise väljendamine – usaldamine ja hoidmine
- Novembris toimusid õpetajatega koostöövestlused – usaldusliku ja positiivse keskkonna loomiseks.
- Töötajate ühised õppekäigud Riia Eesti kooli, Lätimaale, Taevaskoja Salamaale, Tartu Annelinna Gümnaasiumi.
- Töötajad on kaasatud oma töökeskkonna kujundamisse ja õppevahendite soetamise valikul
- Toimis õpetajate töökoosolekute süsteem (leitud ühel päeval nädalas kõigile õpetajatele ühine sobiv aeg), mis on sobiv kaasava juhtimise vahend.
- Paranesid õpetajate IT-alased oskused (koolisisesed arvutialased täienduskoolitused).
- Paranenud on planeerimistöö õpetaja töökavade osas. Töökavades hakati lahti kirjutama ja planeerima ka üldpädevuste arendamist.
- Sisehindamise tulemusel toimus personalivahetus (matemaatika, ajalugu). See oli positiivne. Paranenud on õpetamise kvaliteet.
- Septembrist võeti tööle tehnoloogiaõpetuse õpetaja (2 õppeaastat toimusid tunnid Võrumaa Kutsehariduskeskuses Väimelas). Tõusnud on õpetamise efektiivsus ja ajakasutus

3.Koostöö huvigruppidega

- Lapsevanemate ootuste väljaselgitamise vahenditena on kasutusel kevadine rahulolu-küsitlus, arenguestlused ja individuaalsed vestlused.
- Hoolekogu analüüsis oma tööd kevadel ja koostas tööplaani sügisel. Hoolekogu väljendas ka rahulolematust matemaatika ja ajaloo õpetamise kvaliteedi suhtes.
- Sügisel tulid tagasi kooli õpetajate päevaks vilistlased
- Detsembris koolis alguse saanud heategevuslik jõulukinkide kogumine Laheda valla üksikutele inimestele kasvas suureks heategemiseks. Algatusega ühinesid mitmed kogukonna liikmed ja asutused kaugemaltki (Põlva Tarbijate Ühistu ja Põlva linna kaupluste juhatajad, Rautakesko Tallinnast, K-Rauta Võrus, Henkel OÜ ja mitmed eraisikud Tallinnast).
- Tilsa Põhikooli õpetajad on aktiivselt tegevad ühiskondlikult: spordiklubi, valla tervisekomisjon, kellega korraldatakse ühiselt üritusi.
- Juba 2. aastat küpsetasid 9. klassi õpilased koos lasteaia lastega piparkooke.
- Kooli saali kasutavad valla spordiringid ja segakoor.
- Kooli veebileht on informatiivne

4.Ressursside juhtimine

- 2014. a lõpus muretseti 13 tahvelarvutit, millele tehtud kulutused kandusid veel 2015. a eelarvesse. Tehtud investeering on olnud mõistlik ja mitmekesisistanud õppetööd.
- Hoolimise määrgina oma inimestest on koolimaja soe
- Alumise korruse koridoris tehtud sanitaarremont on muutnud sisekujundust õpilasesõbralikumaks.
- Tehnoloogiaõpetuse tunnid toimusid Tilsa Lastekodu ruumides vastastikusel kokkuleppel (rendiks kasutas Tilsa Lastekodu kahel korral koolibussi). Kuna koolil puuduvad kaasaegsed õppevahendid (tööriistad), siis tuli neid veidihaaval soetada.
- Võimlasse soetati vajalik varbsein.
- Muretseti projektor. WIFI toimimiseks kõikides klassiruumides loodi koolimajja 2. internetiühendus, mis parendas IKT vahendite kasutamist.
- Kooli personal on kaasatud eelarve planeerimisse mitmetes kuluartiklites. Õppevahendite valikul kaaluti hoolikalt algklasside tööraamatute vajadust ja võeti vastu töövihikutele ülemineku otsus.
- Üha rohkem õpetajaid kasutab ainetundides näitlikustamiseks audio-videovahendeid.

- Eelarvesse jäi laekumata SA Tilsa Staadionile osutatud toitlustusteenuse eest 2015. a ca 4800 €.

5. Õppe- ja kasvatusprotsess

- Alates 2015. a sügisest on koolis vabaainena 5. klassis majandusõpe ja informaatika, 6. klassis draamaõpe, 7. klassis süvendatud õpe matemaatikas, vene keeles ja inglise keeles, 8. klassis informaatika, 9. klassis karjääriõpe.
- Tehnoloogiaõpetuse kvaliteedi tõstmiseks toimuvad tunnid oma kooli läheduses Laheda koostöökeskuse ruumides ja kvalifikatsiooniga õpetaja juhendamisel (septembrist 2015).
- Tihe koostöö Rajaleidja Keskuse spetsialistidega (psühholoog, sotsiaal- ja eripedagoog), konstaabli, Laheda valla sotsiaaltöötajaga
- Õpilaste individuaalsusega arvestamine võimaldab hariduslike erivajadustega õpilastel omandada põhiharidust kodulähedases koolis – individuaalse õppekava järgi õpib 16 õpilast. Õpetajad kohandavad õppevara ja diferentseerivad hindamist.
- Tihe koostöö toimib lastevanematega – toimusid arenguveestlused ja õpilase arengut toetavad ümarlauad.
- Käitumisprobleemidega toimetulekuks kaasasime Rajaleidja Keskuse meeskonda. Sügisest 2015 avasime õpperühma 7.-8. klassi õpilaste toetamiseks (toimus 17 tundi eraldi õpet ja 14 tundi koos põhiklassiga). Nii sai loodud nende õpilaste jaoks turvalisem õpikeskkond.
- Põhjuseta puudujate osakaal on normi piires. Tulemusele on kaasa aidanud klassijuhatajate järjepidev jälgimine ja koostöö lapsevanemaga.
- Õppekavasse on sisse viidud muudatused (ainekavad ja nende üldosa).
- Hindamissüsteem on selgemalt määratletud: hindamisjuhendis ja õpetajate töökavades.
- Kooli õpilaste väga head tulemused ülevabariiklikel spordivõistlustel: „Tähelepanu, start!“ III koht (1.-5.klass), EKL-i jalgpalli meistriliiga II koht (tüdrukud). Mitmed suurepärase tulemused maakonnas.
- Head tulemused inglise keele olümpiaadil (7. kl õpilane võitis maakondliku olümpiaadi), 4. klassi võistkond võitis maakondliku matemaatikavõistluse Nuputa.
- 1.-4. klassi õpilased osalesid ülemaailmsel matemaatikavõistlusel „Matetalgud“
- Kooli üritused järgivad põhiväärtusi, arendavad õpilaste üldpädevusi ja on lõimitud õppetegevusega – emadepäev, perepäev, vanavanematepäev, isadepäev, teatriõhtu, jõuluõhtu, teemanädalad (Ameerika nädal).
- Õppetöö elulähedasemaks muutmisele aitavad kaasa toimunud õppekäigud loodusesse, ettevõtetesse ja turvakodusse, sügisene talgupäev ja populaarne kohvikupidamine (klassid).
- Õppetunde mitmekesistati interaktiivsete õppeülesannete lahendamise ja arvuteid kasutades.
- Ettevõtlikkust näitasid üles 8. klassi tüdrukud, kes kevadel avasid korra nädalas kohviku, neid innustas kodunduse õpetaja.
- 2015/16 õppeaasta eesmärgiks on funktsionaalse lugemisoskuse parandamine. Selleks toimuvad 2* õppeaastas testid. Vahepealsel ajal pööratakse ainetundides tähelepanu erinevate infoedastuse viisidest teabe mõistmisele ja analüüsile.
- Panustatud kooli kodukorra reeglite järgimisele, turvalisuse tagamisele
- 29.08.2015 toimunud õppenõukogus (otsus nr 7) muudeti õpilaste käitumise hindamise juhendit ja tunnustamise korda. Vallavanema vastuvõtu tingimuseks on keskmise hinde läved, kaotatud on ära korrektse käitumise nõue.

6. Lähituleviku eesmärgid:

- Renoveerida dušširuumid, et luua sportimisjärgsed pesemisvõimalused kõigile õpilastele.
- Käivitada ja sisustada kodunduse tundide läbiviimiseks ruumid Laheda koostöökeskuse hoones.
- Õpitulemuste parandamine (matemaatika, ajalugu)
- Edukatele arendavate õppuritele väljakutsete pakkumine (rahvusvahelises koostööprojektis, üritustel ja konkurssidel osalemine).
- Kooli arendustegevus (tulevikusuundumuse leidmine).
- Sisehindamise aruande koostamine viimase 3 aasta kohta.

7. Majandustegevus.

- Sisustada tehnoloogiaõpetuse ja kodunduse ruumid ajakohaste õppevahenditega. Kaasnevad kulutused nende ruumide küttele, elektrile ja veele.
- Dušširuumide renoveerimine
- Leida optimaalsed ja parimad võimalused HEV õpilaste õppe korraldamiseks nii ruumide kui ka personali osas

SOTSIAALNE KAITSE

Laheda vallal on kehtiv terviseprofiil 2014-2020, mille eesmärgiks on olnud kaardistada vallahva tervist ja heaolu mõjutavate sotsiaalsete ning majandusklike tegurite hetkeseis. Terviseprofiili koostanud meeskond on ise saanud koolitusi ja sealt edasi ka pakkunud juba mitmendat aastat erinevaid üritusi ja tegevusi vallahvale terviseteadlikkuse tõstmiseks. Sotsiaalteenuste osutamiseks ja toetuste määramiseks on Laheda vallavolikogu vastu võtnud sotsiaaltoetuste maksmise korra. Laheda vald maksab valla elanikele 18 erinevat toetust ning 7 nendest on sissetulekust sõltumatud toetused- esimesse klassi mineva lapse toetus, sünnitoetus, matusetoetus, kriisitoetus, koolilõputoetus, jõulutoetus lastele ja eakatepäeva toetus.

Toimetuleku soodustamiseks on makstud toetusi prillide muretsemiseks, küttepude ostuks, edukatele õppuritele jms.

Valla eelarvest on jätkuvalt toetatud vähekindlustatud ja lasterikaste perede üritusi ja 2015 aastal toetati erinevates lastelaagrites osalemist 5 lapse puhul.

Punase Risti poolt korraldatavatel üritustel on alati osalenud ka Laheda valla lapsed ja me oleme rahaliselt toetanud EPR-i üritusi. Traditsiooniliselt on käinud 2 last jõulupeol.

Samuti on vallavalitsus toetanud Põlva Puuetega Inimeste Koja jõuluüritust.

Vanemate töökaotus mõjub suuresti pere majanduslikku toimetulekut. Ja kõige suuremas vaesusriskis on lapsed, kes elavad töötute või töötute vanematega leibkonnas. Väga palju mõjutab täiskasvanud pereliikme töökoha kaotus pere majanduslikku olukorda, tõugates pere tõsisesse vaesusriski. Laheda vallas oli Töötukassa andmete järgi registreeritud töötuid 2015 aasta jaanuaris 41 ning aasta lõpus oli töötuid kahjuks juba 47. Mõju avaldas sellele Suwemi pankrot augustis. Teadaolevalt pole kõik arvelt maha võetud tööga hõivatud, vaid mõned neist on oma halvenenud tervise tõttu saanud töövõimetuspensionile, asunud tööle ka välismaale.

Taotlusi toimetulekutoetuse saamiseks esitati aastal 2015 a keskmiselt 10-16 avaldust kuus, millest enam kui pooled avaldused on töötute ja tema laste pered.

Vajaduspõhist peretoetust maksti 2015 aastal keskmiselt 15 perele kalendrikuus.

2015 aasta Euroopa Liidu Abiprogrammi toiduainete näol oli ette nähtud neile peredele ja isikutele, kes said jaanuaris-veebruaris toimetulekutoetust ja augustis-septembris toimetulekutoetust või vajaduspõhist peretoetust

21 raske ja sügava puudega Laheda valla kodanikule oli määratud hooldaja sealhulgas 3 raske ja 1 sügava puudega laps. Puuetega laste lapsehoiuteenust osutati 3 raske puudega lapsele ja

lapsehoiuteenuse ülejääk vahendeis kasutati täiendavate sotsiaalteenuste osutamiseks 3 lapsel (rehabilitatsioon, tugiisik).

Avahooldusteenust osutati lepinguga 2015 aasta lõpuks 10 isikule, et võimaldada neil harjumuspärasel keskkonnas toime tulla.

Laheda vallavalitsus oli 2015 aasta algul eestkostjaks 5 kodanikule ja aasta lõpus on eestkostetavaid alles jäänud 3.

Sotsiaalkeskus

Laheda Sotsiaalkeskus on Laheda valla elanikele sotsiaalteenuseid osutav Laheda Vallavalitsuse hallatav allasutus, mille alla kuulub kaks maja ööpäevaringse hoolekandeteenuse osutamiseks.

Tilsi majas on 11 kohta väiksema kõrvalabi vajadusega klientidele.

Vana- Koiola majas on 26 kohta hooldusteenust vajavatele klientidele.

2015 aasta alguses valmis personali hoone ja köök, vabanes osa ruume, ning oli võimalik juurde teha 4 hoolduskohta, millest kolm Tilsi ja üks Vana_Koiola majja.

Kulutused ühe hooldusaluse kohta kuus on keskmiselt 668 eurot.

Aruandeaasta jooksul on laekunud kohamaksuna 227 288 eurot, kohaliku omavalitsuste eraldised on 64 170 eurot ja teenuste müügiga on teenitud 3 366 eurot. Ehitamiseks ja põhivarade soetamiseks on kulunud 9805 eurot.

Laheda Sotsiaalkeskus pakub pesupesemise-, massaaživanni - ja dušši kasutamise teenust. Teenuste kasutajaid on kokku olnud 13 inimest. Kõige rohkem vajatakse pesu pesemise ja dušši kasutamise teenust. Pesu pestakse ka SA Tilsi Staadionile ning Tilsi lasteaiale.

2015 aastal tekkis võimalus müüa vähekindlustatud ja eakatele inimestele suppi kahel korral nädalas, käesoleval ajal on supp võimalik kätte saada kas Tilsi või Vana-Koiola majast.

Paljud inimesed sooviksid supi kojukannet. Sotsiaalkeskuse saalis tegutseb lauluring ja käsitööring. Käsitööring töötab kahes vahetuses kus kokku osaleb 10 huvilist ja lauluringis on 9 liiget. Üks kord kuus toimub Tilsi maja saalis jumalateenistus.

2.Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne**KONSOLIDEERITUD BILANSS**

eurodes

	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
VARAD			
Käibevara			
Raha	2	47 005	50 171
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	3	61 667	49 325
Muud nõuded ja ettemaksed	4	7 299	8 208
Käibevara kokku		115 971	107 704
Põhivara			
Materiaalne põhivara	6	1 902 722	2 062 201
Põhivara kokku		1 902 722	2 062 201
VARAD KOKKU		2 018 693	2 169 905
KOHUSTUSED JA NETOVARA			
Lühiajalised kohustused			
Võlad tarnijatele	7	51 369	58 142
Võlad töötajatele	7	77 583	72 505
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	7	44 249	32 169
Laenukohustused	8	119 672	112 414
Lühiajalised kohustused kokku		292 873	275 230
Pikaajalised kohustused			
Laenukohustused	8	562 068	683 759
Pikaajalised kohustused kokku		562 068	683 759
Netovara			
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem		1 210 916	1 340 075
Aastaaruande tulem		-47 164	-129 159
Netovara kokku		1 163 752	1 210 916
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU		2 018 693	2 169 905

KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE

eurodes

	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Tegevustulud			
Maksutulud	3	656 698	587 954
Tulud kaupade ja teenuste müügist	9	300 572	209 587
Saadud toetused	10	590 520	553 539
Muud tulud	11	4 484	2 692
Tegevustulud kokku		1 552 274	1 353 772
Tegevuskulud			
Antud toetused	12	-107 156	-67 603
Tööjõukulud	13	-806 037	-729 609
Muud tegevuskulud	14	-490 169	-485 940
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	6	-187 773	-187 450
Tegevuskulud kokku		-1 591 135	-1 470 602
Tegevustulem		-38 861	-116 830
Finantstulud ja -kulud			
Intressikulu	8	-8 314	-12 345
Tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt		11	16
Finantstulud ja -kulud kokku		-8 303	-12 329
Aruandeperioodi tulem		-47 164	-129 159

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

eurodes

	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Rahavood põhitegevusest			
Aruandeperioodi tegevustulem		-38 861	-116 830
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	6	187 773	187 450
Käibemaksukulu põhivara soetuseks		5 136	34 884
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		-20 000	-43 213
Korrigeeritud tegevustulem		134 048	62 291
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus		-11 433	-4 335
Põhitegevusega seotud kohustuste netomuutus		10 384	34 348
Rahavood põhitegevusest kokku		132 999	92 304
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse põhivara eest	6	-13 430	-213 968
Laekunud materiaalse põhivara eest	6	0	17 763
Laekunud intresse ja ja muid finantstulusid		10	16
Rahavood investeerimistegevusest kokku		-13 420	-196 189
Rahavood finantsinvesteeringutest			
Laekunud laenud		0	220 000
Tagasi makstud laenud	8	-104 006	-80 119
Tagasi makstud kapitalirendikohustused		-10426	-9297
Tasutud intresse ja muid finantskulusid	8	-8 313	-12 345
Rahavood finantsinvesteeringutest kokku		-122 745	118 239
Puhas rahavoog		-3 166	14 354
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses		50 171	35 817
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus		47 005	50 171
Raha ja selle ekvivalentide muutus		-3 166	14 354

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

eurodes

	Netovara
Saldo seisuga 31.12.2011.a.	1 473 240
Aruandeperioodi tulem	-45980
Põhivara ümberhindlus	3050
Saldo seisuga 31.12.2012.a.	1 430 310
Aruandeperioodi tulem	-90345
Saldo seisuga 31.12.2013.a.	1 339 965
Aruandeperioodi tulem	-129159
Põhivara ümberhindlus	110
Saldo seisuga 31.12.2014.a.	1 210 916
Aruandeperioodi tulem	-47164
Saldo seisuga 31.12.2015.a.	1 163 752

Eelarve täitmise aruanne

eurodes

		Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Eelarve täitmine
	PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	1495509	1524046	1509545
30	Maksutulud	642400	642400	644425
3000	Füüsilise isiku tulumaks	596400	596400	601589
3030	Maamaks	46000	46000	42836
32	Tulud kaupade ja teenuste müügist	293200	303620	289618
35	Saadavad toetused tegevuskuludeks	553389	571506	571087
35200	Tasandusfond	183582	183625	183625
35200	Toetusfond	345972	351150	351150
3500,352	Muud saadud toetused tegevuskuludeks	23835	36731	36312
38	Muud tegevustulud	6520	6520	4415
382510	Kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu	5000	5000	3168
382540	Laekumine vee erikasutusest	1500	1500	1247
3882	Saastetasud	20	20	0

	PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	-1413033	-1446658	-1384349
4	Antud toetused tegevuskuludeks	-132679	-150146	-144807
413	Sotsiaalabitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele	-66499	-63486	-61351
450	Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks	-55180	-75660	-72805
452	Mittesihtotstarbelised toetused	-11000	-11000	-10651
5	Muud tegevuskulud	-1280354	-1296512	-1239542
50	Personalikulud	-797826	-791106	-773698
55	Majandamiskulud	-467428	-505156	-465597
60	Muud kulud	-15100	-250	-247

	PÕHITEGEVUSE TULEM	82476	77388	125196
--	---------------------------	--------------	--------------	---------------

	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-29780	-24692	-23708
15	Põhivara soetus (-)	-37800	-36712	-35879
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	20000	20000	20000
655	Finantstulud (+)	20	20	10
65	Finantskulud (-)	-12000	-8000	-7839

	EELARVE TULEM	52696	52696	101488
--	----------------------	--------------	--------------	---------------

	FINANTSEERIMISTEGEVUS	-101990	-101990	-104006
206	Kohustuste tasumine (-)	-101990	-101990	-104006

	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-49294	-49294	-2518
--	----------------------------------	---------------	---------------	--------------

(+suurenemine, - vähenemine)

PÕHITEGEVUSE KULUDE JA INVESTEERIMIS-				
TEGEVUS TEGEVUSALADE JÄRGI				
		1462833	1491370	1428067
o1	Üldised valitsussektori teenused	219599	200599	190685
o1111	Vallavolikogu	16400	16400	13206
o1112	Vallavalitsus	164699	164699	158493
o1114	Reservfond	15000	0	0
o1330	Muud üldised teenused	500	500	497
o1600	Muud üldised valitsussektori teenused	11000	11000	10650
o1700	Valitsussektori võla teenindamine	12000	8000	7839
o4	Majandus	43369	43369	41627
o4510	Maanteetransport	43369	43369	41627
o5	Keskkonnakaitse	6400	7450	7073
o5100	Jäätmekäitlus	2000	2000	1875
o5400	Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse	4400	5450	5198
o6	Elamu- ja kommunaalmajandus	29500	50880	45942
o6300	Veevarustus	15780	35780	33025
o6400	Tänavavalgustus	2000	2000	1586
o6605	Muud elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus	11720	13100	11331
o7	Tervishoid	1900	2030	1752
o7210	Üldmeditsiiniteenused	1300	1300	1024
o7600	Muu tervishoid	600	730	728
o8	Vaba aeg, kultuur	180010	171236	159732
o8102	Sportitegevus	7000	7000	3560
o8105	Laste muusika- ja kunstikoolid	13000	13000	11887
o8106	Laste huvialamajad ja keskused	3200	4676	3878
o8107	Noorsootöö ja noortekeskused	12510	1600	1600
o8109	Vaba aja üritused	39400	39400	39300
o8201	Lahe raamatukogu	13440	13440	13003
o8201	Tilsi raamatukogu	16770	16770	15675
o8202	Vana - Koiola rahvamaja	45490	45490	43687
o8202	Kultuuritare	500	500	489
o8207	Muinsuskaitse	22000	22660	21885
o8300	Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	4200	4200	4184
o8400	Religiooni- ja muud ühiskonnateenused	500	500	379
o8600	Muu vaba aeg, kultuur	2000	2000	205
o9	Haridus	602240	630760	608552
o9110	Tilsi Lasteaed	115250	115250	114031
o9110	Eelharidus eraldised teistele	27000	65940	65177
o9212	Tilsi Põhikool	354580	344160	333638
o9212	Põhiharidus eraldised teistele	18000	18000	16971
o9220	Gümnaasiumid	13000	13000	13012
o9221	Täiskasvanute gümnaasiumid	1500	1500	1519
o9600	Õpilasveo eriliinid	31770	31770	26756
o9601	Koolitoit	41140	41140	37448

10	Sotsiaalne kaitse	379815	385046	372704
10121	Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	13280	14570	10970
10200	Laheda Sotsiaalkeskus	292750	301032	294824
10200	Eakate sotsiaalhoolekandeesutused	11000	11000	10790
10201	Muu eakate sotsiaalne kaitse	1400	1400	970
10402	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	42900	32900	30668
10701	Riiklik toimetulekutoetus	18485	24144	24482

Eelarve täitmise aruanne on Laheda Vallavalitsuse konsolideerimata aruanne ning erinevalt teistest aruannetest on koostatud kassapõhiselt. Aruanne on jaotatud 5 ossa: põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, inventeerimistegevus, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Laheda Vallavalitsuse 2015.aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistavaga, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Raamatupidamise seadusega, mida täiendavad Riigi raamatupidamise üldeeskiri ja Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tekkepõhiselt, eelarve täitmise aruanne kassapõhiselt. Raamatupidamise aastaaruanne hõlmab perioodi 01.01.2015.a. – 31.12.2015.a.

Varade ja kohustuste jaotus lühi – ja pikaajalisteks

Varad ja kohustused on bilansis jaotatud lühi – ja pikaajalisteks lähtudes sellest, kas vara või kohustuse eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem bilansikuupäevast arvestatuna.

Raha ja raha ekvivalendid

Bilansis kajastatakse rahana kassas olevat sularaha ning pankades olevaid arvelduskontode jääke (v.a. arvelduskrediit).

Finantsinvesteeringud

Pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse väärtapabereid, mida tõenäoliselt ei müüda lähema 12 kuu jooksul.

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded on bilansis kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Suure hulga samaliigiliste nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse grupi baasil, võttes arvesse eelmiste perioodide statistikat sarnaste nõuete laekumise kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena. Nõuet loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Pikaajalisi nõudeid kajastatakse algselt saadaoleva tasu nüüdisväärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu sisemise intressimäära meetodil.

Nõuded

Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Aruande perioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded on kajastatud

aruandeperioodi vähendusena. Nõuet loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud. Pikaajalisi nõudeid kajastatakse algselt saadaoleva tasu nüüdisväärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Konsolideerimine

Valitseva mõju all olevaks üksuseks on SA Tilsa Stadion, milles Laheda VV omab mõjuvõimu määrata finants- ja tegevuspoliitikat. Valitseva mõju all oleva üksuse tegevus kajastub konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes alates valitseva mõju tekkimisest kuni selle lõppemiseni. Valitseva mõju all oleva üksuse finantsnäitajad on konsolideeritud rida - reaal, grupisisised nõuded, kohustused, tulud, ja kulud on elimineeritud.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetamismaksumusega alates 2000 eurost. Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis pikendavad vara kasulikkust tööga ning tõstavad vara kvaliteeti või tööjõudlust üle algselt arvatud taseme, kapitaliseeritakse bilansis põhivarana. Põhivara remondi – ja hoolduskulud, mis tehakse eesmärgiga säilitada vara esialgset taset, kajastatakse nende kulude tekkimisel aruandeperioodi kuludes. Varad, mille kasulik tööeaga on üle ühe aasta, kuid mille soetamismaksumus on alla 2000 euro, kajastatakse kuni kasutuselevõtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudes) ja vara kasutuselevõtmise hetkel kantakse kuludesse. Põhivarasid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulatsioonid kulum. Kulumi arvutamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi norm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Kulumi normid aastas on põhivara gruppidele järgmised: Hooned ja rajatised - 10 – 20 aastat, inventar – 2-4 aastat, masinad ja seadmed – 3 – 5 aastat, immateriaalne põhivara – 2 – 20 aastat. Maad ja kunstiväärtusi, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita. Vara hakatakse amortiseerima alates hetkest, mil see on juhtkonna poolt kavandatud seisundis ja asukohas. Vara amortiseerimine lõpetatakse, kui vara amortiseeritav osa on täielikult amortiseerunud või kui vara on lõplikult kasutusest eemaldatud, samuti siis, kui vara on ümberklassifitseeritud müügiotol põhivaraks. Ajutiselt kasutusest eemaldatud vara amortiseerimist ei peatata. Bilansipäeval hinnatakse varaobjektide amortisatsiooninormide vastavust järelejäänud kasulikule elueale ning vajadusel norme korrigeeritakse, Hinnangute muutuse mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevatel perioodides.

Laenukohustused

Laenukohustused kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Olulised lepingutasu kajastatakse laenude võtmisel laenukohustuste hulgas (miinusega) ja amortiseeritakse intressikuludesse laenuperioodi jooksul, ülejäänud lepingutasud kajastatakse laenude saamisel koheselt intressikuludes.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui toetuse saaja on teinud kulutused, milleks sihtfinantseerimine oli ette nähtud, ning eksisteerib piisav kindlus, et sihtfinantseerimine leiab aset. Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist ning tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega.

Varade sihtfinantseerimise korral kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna selles perioodis, millal sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis põhivarana arvele.

Tulude arvestus

Kogutud maksude ning loodusvarade kasutamise ja saastetasude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt Maksu- ja Tolliameti ja Keskkonnaministeeriumi poolt esitatud teatistele. Lõivu tulud kajastatakse lõivuga maksustatud toimingu päeval ning trahve trahvide määramise päeval. Toodete kaupade ja põhivara müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes valmidusastme meetodist. Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt sisemise intressimäära alusel.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud, sh käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, kajastatakse soetamishetkel kuluna tulemiaruaruande kirjel Muud tegevuskulud.

Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud vallavalitsuse kohta (konsolideerimata) kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes konsolideerimata aruannetes.

Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid

eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Sularaha	8 211	9 108
Arvelduskontod pankades	38 794	41 063
Kokku raha	47 005	50 171

Raha ja pangakontode jääk vallavalitsus 46 775 eurot ja SA Tilsi Staadion 230 eurot.

Lisa 3 Maksud, lõivud, trahvid

eurodes

A. Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded ja maksukohustused

	Lühiajalised nõuded	
	31.12.2015	31.12.2014
Maksud brutosummas		
Tulumaks	60 305	48 377
Maamaks	1 015	670
Kokku maksud	61 320	49 047
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	347	278
Kokku maksud, lõivud ja trahvid	61 667	49 325

B. Maksu-, lõivu- ja trahvitulud

	Tulud	
	2015	2014
Maksud		
Tulumaks	613 518	544 797
Maamaks	43 180	43 157
Maksud kokku	656 698	587 954
Riigilõivud (vt lisa 9)	1 895	1 367
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud (vt lisa 11)	0	24
Kokku maksud, lõivud, trahvid	658 593	589 345

Tulu- ja maamaksu kogub Maksu- ja Tolliamet. Aruandeperioodi lõpuks deklareeritud, kuid üle kandmata maksutulu on kajastatud vastavalt Maksu- ja Tolliametist saadud teatistele.

Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed

eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Käibemaks	535	2070
Nõuded ostjate vastu	6 112	6 121
Muud ettemaksed	652	17
Kokku muud nõuded ja ettemaksed	7 299	8 208

Lisa 5 Osalused sihtasutustes

Nimetus	Osaluse määr %	Tulemiaruaande näitajad			Bilansi näitajad	
		Tegevus tulud	Tegevus kulud	Tulem	aasta lõpus Varad	Netovara
Tilsi Staadion SA	100	52 275	-140 750	-88 949	364 090	333 448

Lisa 6 Materiaalne põhivara
 eurodes

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhi-vara	Lõpetamata tööd ja ettemaksed	Kokku
Jääk perioodi lõpuks 31.12.2013						
Soetusmaksumus perioodi lõpus	1 982	2 670 234	142 040	91 803	214 243	3 120 302
Kulum perioodi lõpus	0	-921 117	-113 041	-39 136	0	-1 073 294
Jääkväärtus perioodi lõpus	1 982	1 749 117	28 999	52 667	214 243	2 047 008
Aruandeperioodi liikumine						
Soetused ja parendused	0	43072	0	7 624	151 837	202 533
Kulum	0	-159 981	-20 385	-7 084	0	-187 450
Põhivara mahakandmise kulum	0	0	-16 437	0	0	-16 437
Ümberhindlused	110	0	0	0	0	110
Põhivara mahakandmine	0	0	-16437	0	0	-16 437
Ümberklassifitseerimine	0	231 485	0	0	-231 485	0
Kokku liikumised	110	114 576	-53259	540	-79 648	-17 681
Jääk perioodi lõpuks 31.12.2014						
Soetusmaksumus perioodi lõpus	2 092	2 944 791	125 603	99 427	134 595	3 306 508
Kulum perioodi lõpus	0	-1 081 098	-116 989	-46 220	0	-1 244 307
Jääkväärtus perioodi lõpus	2 092	1 863 693	8 614	53 207	134 595	2 062 201
Aruandeperioodi liikumine						
Soetused ja parendused	0	0	4034	0	24 260	28 294
Kulum	0	-171 346	-7 864	-8 563	0	-187 773
Ümberklassifitseerimine	0	85 077	0	5978	-91 055	0
Kokku liikumised	0	-86 269	-3830	-2 585	-66 795	-159 479
Jääk perioodi lõpuks 31.12.2015						
Soetusmaksumus perioodi lõpus	2 092	3 029 868	129 637	105 405	67 800	3 334 802
Kulum perioodi lõpus	0	-1 252 444	-124 853	-54 783	0	-1 432 080
Jääkväärtus perioodi lõpus	2 092	1 777 424	4 784	50 622	67 800	1 902 722

Lisa 7 Võlakohustused
 eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Võlad tarnijatele		
Võlad hankijatele	51 369	58 142
Kokku võlad tarnijatele	51 369	58 142
Võlad töövõtjatele		
Töötasu võlgnevus	40 708	38 185
Deklareerimata sotsiaalmaksukohustus	16 501	15 371
Deklareerimata kinnipeetud tulumaks	7 529	7 067

Deklareerimata töötuskindlustusmaks	1 096	995
Deklareerimata kinni peetud kogumispension	705	604
Puhkusekohustus	10 513	10 165
Muud võlad töövõtjatele	531	118
Kokku võlad töövõtjatele	77 583	72 505
Muud kohustused		
Sotsiaalmaksu kohustus	20 443	14 576
Üksikisiku tulumaksu kohustus	9 873	6 961
Töötuskindlustusmaksu kohustus	1 370	1 212
Kogumispensioni maksete kohustus	847	587
Erisoodustuste tulumaksu kohustus	0	26
Sihtfinantseerimisest saadud vahendid	11 708	8 807
Muud saadud ettemaksed	8	0
Kokku muud kohustused	44 249	32 169
Kokku võlakohustused	173 201	162 816

Võlad tarnijatele kajastatakse 2015. aasta detsembrikuu arveid, mille maksetähtaeg saabub 2016. aasta jaanuaris.

Deklareerimata kohustusena kajastatakse 2015. aasta detsembrikuu töötasu ja sellelt arvestatud maksud, mis deklareeritakse jaanuaris 2016. aastal ja mille tasumise tähtaeg on veebruaris 2016. aastal.

Lisa 8 Laenukohustused

eurodes

Saadud laenude jaotus järelejäänud tähtaja järgi

Jääk seisuga 31.12.2014	kuni 1 aasta	1. - 2. aastat	2. - 3. aastat	3. - 4. aastat	4. - 5. aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Pangalaenu	101 988	108 043	108 043	97 247	86 742	266 019	768 082
Kapitalirent	10 426	11 630	6 035	0	0	0	28 091
Jääk seisuga 31.12.2015	kuni 1 aasta	1. - 2. aastat	2. - 3. aastat	3. - 4. aastat	4. - 5. aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Pangalaenu	108 042	108 042	97 247	86 742	79 994	184 009	664 076
Kapitalirent	11 630	6 034	0	0	0	0	17 664

Aruandeperioodil toimunud liikumised

2015.a. 2014.a.

Laekunud laenu	0	220 000
Tagasi makstud pangalaenu	104 006	80 119
Tagasi makstud kapitalirendimaksed	10 426	9 297
Tagasi makstud intressid	8 313	12 345

**Informatsioon laenulepingute
kaupa**

Laenu andja	Lõpp- tähtaeg	Intressi- määr %	Jääk	
			31.12.2015	31.12.2014
AS SEB Pank	09.03.2024	1,504	199 817	220 000
AS SEB Pank	18.06.2018	0,545	53 285	74 585
AS SEB Pank	12.12.2022	0,239	100 494	119 735
AS SEB Pank	01.06.2021	0,240	107 735	118 748
AS SEB Pank	14.04.2020	0,450	43 486	53 533
AS SEB Pank	14.02.2023	1,592	159 259	181 481
Citadele Leasing@Factoring OÜ	30.06.2017	0	16 194	25 474
AS Seb Liising	10.04.2017	12%	1 440	2 433
Elion Ettevõtted AS	23.03.2016	19,9%	30	184

Pangalaenude tagatis

Pangalaenude tagatiseks on valla eelarve.

**Lisa 9 Tulud kaupade ja teenuste müügist
eurodes**

	2015	2014
Riigilõivud	1 895	1 367
Tulud haridusalasest tegevusest	42 203	36 855
Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	7 835	4 386
Tulud spordialasest tegevusest	13 987	10 242
Tulud tervishoiust	330	0
Tulud sotsiaalasutuste tegevusest	230 378	153 870
Tulud elamu- ja kommunaaltegevusest	2 090	1 448
Tulud transporditegevusest	1 854	804
Muude toodete ja teenuste müük	0	615
Kokku kaupade ja teenuste müük	300 572	209 587

**Lisa 10 Saadud toetused
eurodes**

	2015	2014
a) Saadud sihtfinantseerimine põhivara renoveerimiseks		
KIK SA - Tilsu ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni projekt	0	13450
PRIA - kultuuritäre akende ja uste vahetamine	0	19763
Kultuuriministeerium - Tilsu mõisa peahoone	20 000	10 000

Kokku laekunud aruandeperioodil põhivara renoveerimiseks	20 000	43 213
b) Saadud sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	2 015	2 014
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium - teede raha	0	43 214
Sotsiaalministeerium - leping	18 000	0
Haridusministeerium - erakoolitoetus	1 092	0
PRIA - koolipiim, puuvili	1 907	1 483
Põlva Vallavalitsus - raamatud	2 062	1 943
Rahandusministeerium - õppelaen	654	884
Eesti kultuurkapital - projektide toetus	600	650
Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts - rahvatants	640	570
Kultuuriministeerium - Põlgaste mõisa peahoone katuse remont	0	2 000
Kultuuriministeerium - Põlva MV ujumise algõpetus	168	141
Sotsiaalkindlustusamet - matusetootus	250	191
Eraisik - tahvelarvuti annetus	0	25
Põlva Maavalitsus - hajaasustuse veeprogramm	7 099	2 863
Põlva Maavalitsus - lapsehoiuteenus	1 290	5 340
KIK SA - sihtfinantseerimisleping	0	260
Eesti Terviseedenduse Ühing Mtü - turvalisust toetav tegevus	0	75
Eesti töötukassa -palgatoetus, juhendamise tasu	187	2 680
Eesti Kooriühing - kollektiivide toetus	320	285
Lastekaitse Liit - sihtfinantseerimisleping	1 476	0
Eesti Olümpiakomitee - olümpiamängude toetus	0	250
Kokku laekunud aruandeperioodil tegevuskulude sihtfinantseerimiseks	35 745	62 854

c) Saadud muud toetused	2 015	2 014
Riigieelarvest tasandusfond	534 775	447 472

Vastavalt iga- aastasele riigieelarveseadusele kantakse riigieelarvest kohalike omavalitsuste tasandusfondi, hariduskuludeks, toimetulekutoetusteks, koolilõunaks, sotsiaaltoetuse ja teenuste korraldamiseks ja arendamiseks.

Vastavalt üldeeskirjale liigitatakse nimetatud toetus mittesihtotstarbeliseks ning kajastatakse kassapõhiselt tuluna.

Lisa 11 Muud tegevustulud

eurodes

	2015	2014
Vee erikasutustasud	1 316	1 306
Maardlate kaevandamisõiguse tasu	3 168	1 362
Jäätmesaastetasu	0	15
Muud tulud	0	9
Kokku muud tulud	4 484	2 692

Lisa 12 Antud toetused

eurodes

	2015	2014
Sotsiaaltoetused füüsilistele isikutele		
Toimetulekutoetused	22 928	23 800
Toetused puuetega inimestele	6 139	6 465
Õppetoetused	1 367	0
Peretoetused	20 782	7 664
Muud sotsiaaltoetused	7 290	8 204
Muud toetused	35 305	9 366
Liikmemaksud		
Kohalikele omavalitsusliitudele	10 052	9 272
Põlvamaa Partnerluskogu Mtü	599	615
Muud toetused		
Erijuhtudel makstav sotsiaalmaks	2 694	2 217
Kokku sotsiaaltoetused	107 156	67 603

Lisa 13 Tööjõukulud

eurodes

Tegevusvaldkond

	2015		2014	
	Töötajate arv	Töötasukulud	Töötajate arv	Töötasukulud
Haridus	33,10	304 224	33,67	287 307
Vallavalitsus	8,00	100 398	8,00	91 234
Vaba aeg, kultuur	6,34	47 035	7,24	48 337
Volikogu	0,00	7 600	0,00	7 470
Elamu- ja kommunaalmajandus	1,30	6 590	1,30	5 870
Sotsiaalne kaitse	18,50	136 627	14,94	104 119
Kokku töötajate arv ja töötasukulud	67,24	602 474	65,15	554 337

Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed

eurodes

	2015	2014
Töötasukulud	602 474	544 337
Sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed	203 170	184 747
Erisoodustused		

Töötajate õppelaenu kustutamine	393	525
Kokku tööjõukulud	806 037	729 609

Lisa 14 Muud tegevuskulud

eurodes

	2 015	2 014
Õppevahendite ja koolituse kulud	122 315	87 937
Käibemaksukulu	53 980	83 717
Kinnistute, hoonete ja ruumide halduskulud	68 232	71 374
Inventari majandamiskulud	17 863	29 677
Administreerimiskulud	25 844	21 130
Toiduained ja toitlustusteenused	51 226	42 396
Kommunikatsiooni-, kultuuri - ja vaba aja sisustamise kulud	14 674	14 593
Info-ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	18 693	21 980
Sõidukite ülalpidamise kulud	22 685	20 205
Rajatiste majandamiskulud	41 185	38 892
Mitmesugused majandamiskulud	4 178	6 397
Sotsiaalteenused	18 343	21 497
Teavikute ja kunstiesemete kulud	3 772	3 637
Koolituskulud	4 232	3 293
Uurimis- ja arendustööde ostukulud	874	1 989
Meditsiinikulud ja hügieenitarbed	20 739	15 978
Eri - ja vormiriietus	1 334	55
Muud tegevuskulud	0	1 193
Kokku majandamiskulud	490 169	485 940

Lisa 15 Seotud osapooled

Üksuste kohta, kes on küll seotud osapooled, kuid kellega ei ole aruandeaastal ega sellele eelnenud aastal turutingimustest või seadusega sätestatud tingimustest erinevaid tehinguid toimunud, avaldatakse nende nimetused (IPSAS 20.25.).

Dorbek Marika Fie	Tilsico OÜ
Lahe Masinaühistu	Laheda Spordiklubi Mtü
Tilsi Lastekodu	Madesaare UÜ
Abiks Laheda Valla Eakatele	Antsu Takso OÜ
Vedo Talu OÜ	Madis Püti talu

Lisa 16 Konsolideerimata finantsaruanded**KONSOLIDEERIMATA BILANSS**

eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
VARAD		
Käibevara		
Raha	46 775	49 293
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	61 667	49 326
Muud nõuded ja ettemaksed	9 749	4 163
Käibevara kokku	118 191	102 782
Põhivara		
Materiaalne põhivara	1 541 202	1 602 424
Põhivara kokku	1 541 202	1 602 424
VARAD KOKKU	1 659 393	1 705 206
KOHUSTUSED JA NETOVARA		
Lühiajalised kohustused		
Võlad tarnijatele	45 321	46 130
Võlad töötajatele	75 991	70 993
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	43 701	31 482
Laenukohustused	108 042	101 988
Lühiajalised kohustused kokku	273 055	250 593
Pikaajalised kohustused		
Laenukohustused	556 034	666 094
Pikaajalised kohustused kokku	556 034	666 094
Netovara		
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	788 519	852 369
Aastaruande tulem	41 785	-63 850
Netovara kokku	830 304	788 519
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU	1 659 393	1 705 206

KONSOLIDEERIMATA TULEMIARUANNE

eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Tegevustulud		
Maksutulud	656 698	587 954
Tulud kaupade ja teenuste müügist	294 568	205 263
Saadud toetused	590 520	533 776
Muud tulud	4 484	2 683
Tegevustulud kokku	1 546 270	1 329 676
Tegevuskulud		
Antud toetused	-144 656	-113 525
Tööjõukulud	-787 618	-709 426
Muud tegevuskulud	-474 994	-467 624
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	-89 388	-91 078
Tegevuskulud kokku	-1 496 656	-1 381 653
Tegevustulem	49 614	-51 977
Finantstulud ja -kulud		
Intressikulu	-7 839	-11 889
Tulud hoiustelt ja väärtpaperitelt	10	16
Finantstulud ja -kulud kokku	-7 829	-11 873
Aruandeperioodi tulem	41 785	-63 850

KONSOLIDEERIMATA RAHAVOOGUDE ARUANNE

eurodes

	31.12.2015	31.12.2014
Rahavood põhitegevusest		
Aruandeperioodi tegevustulem	49 614	-51 977
Korrigeerimised:		
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	89 388	91 078
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	5 136	34 885
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-20 000	-23 450
Korrigeeritud tegevustulem	124 138	50 536
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus	-17 927	-2 738
Põhitegevusega seotud kohustuste netomuutus	16 407	26 645
Rahavood põhitegevusest kokku	122 618	74 443
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud materiaalse põhivara eest	-13 302	-186 159
Laekunud materiaalse põhivara eest	0	-2 000
Laekunud intresse ja muid finantstulusid	11	16
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-13 291	-188 143
Rahavood finantsinvesteeringutest		
Laekunud laenud	0	220 000
Tagasi makstud laenud	-104 006	-80 119
Tasutud intresse ja muid finantskulusid	-7 839	-11 889
Rahavood finantsinvesteeringutest kokku	-111 845	127 992
Puhas rahavoog	-2 518	14 292
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	49 293	35 001
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	46 775	49 293
Raha ja selle ekvivalentide muutus	-2 518	14 292

KONSOLIDEERIMATA NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

eurodes

	Netovara
Saldo seisuga 31.12.2012.a.	853 472
Aruandeperioodi tulem	-1 213
Saldo seisuga 31.12.2013.a.	852 259
Aruandeperioodi tulem	-63 850
Põhivara ümberhindlus	110
Saldo seisuga 31.12.2014.a.	788 519
Aruandeperioodi tulem	41 785
Saldo seisuga 31.12.2015.a.	830 304

Lisa 17 Selgitused eelarve täitmise aruande juurde

Esialgse eelarve põhitegevuse tulud 1 495 509 eurot, lõplik eelarve tulud 1 524 046 eurot.

Lisa eelarvetega suurendatud põhitegevuse tulusid 28 537 eurot.

Põhitegevuse kulude esialgne eelarve 1 413 033 eurot, lõplik 1 446 658 eurot.

Põhitegevuse kulude ja investeerimistegevuse tegevusalade järgi esialgne eelarve 1 462 833 eurot ja lõplik eelarve 1 491 370 eurot.

Reservfondi kasutamise aruanne

eurodes

Saaja	Tegevusala	Summa	Otstarve	Alus
Muud elamu- ja kommunaal- majanduse tegevus	o6605	480	Muud toetused	Laheda Vallavolikogu otsus 30.04.2015.a. nr.6
Eelharidus eraldised teistele	o9110	14 520	Majandamiskulud	
Suunatud eelarve aastas		15 000		
Reservfond				
31.12.2015.a.		0		

Majandusaasta aruande allkiri

Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande on koostanud Laheda Vallavalitsus.

Aruande juurde kuulub sõltumatu vandeaudiitori aruanne ning Laheda Vallavalitsuse otsus aruande heakskiitmise kohta.

Sirje Tobreluts vallavanem /allkirjastatud digitaalselt/ 02.mai 2016.a.

(vallavanema nimi, ametinimetus, kuupäev, allkiri)

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Laheda Vallavolikogule

Oleme auditeerinud Laheda valla konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud bilanssi seisuga 31. detsember 2015, konsolideeritud tulemiaruanne, konsolideeritud netovara muutuste aruanne ja konsolideeritud rahavoogude aruanne ning eelarve täitmise aruanne eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid. Auditeeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis on toodud lehekülgedel 13 kuni 33, on kaasatud käesolevale aruandele.

Juhtkonna kohustus raamatupidamisaruannete osas

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada meie auditi põhjal arvamust selle raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (Eesti). Nende standardite kohaselt on nõutav, et oleme kooskõlas eetikanõuetega ning planeerime ja viime auditi läbi omandamiseks põhjendatud kindluse selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne on olulise väärkajastamiseta.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali hankimiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Valitud protseduurid sõltuvad vandeaudiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Nende riskihinnangute tegemisel võtab vandeaudiitor arvesse sisekontrolli, mis on relevantne majandusüksuse raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja õiglasel kajastamisel, kavandamiseks antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamise eesmärgil majandusüksuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab samuti juhtkonna poolt kasutatud arvestuspoliitika asjakohasuse ja tehtud arvestushinnangute põhjendatuse ning ka raamatupidamise aastaaruande üldise esitusviisi hindamist.

Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie auditiarvamusele.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Laheda valla finantsseisundit seisuga 31. detsember 2015 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust, konsolideeritud rahavoogusid ja eelarve täitmist kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

/allkirjastatud digitaalselt/

Toivo Alajõe

Vandeaudiitor nr 220

Audiitorbüroo Fides OÜ (tegevusluba nr 234)

Vanemuise 21A, Tartu

03.05.2016. a.